

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ПОГОДЖЕНО

на засіданні вченої ради факультету
філології та журналістики
(назва факультету)

Протокол № 8 від «26» березня 2019 року
Декан Л. П. Кричун
(підпис)

Обговорено і затверджено
на засіданні кафедр:
Української мови
(назва фахової кафедри)

Протокол № 9 від «28» березня 2019 року
Завідувач кафедри С. Л. Ковтюх
(підпис)

Української та зарубіжної літератури
(назва фахової кафедри)

Протокол № 8 від «20» березня 2019 року
Завідувач кафедри Г. Д. Клочек
(підпис)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ЦДПУ імені Володимира Винниченка
від «29» березня 2019 року № 60/1-ун
Голова приймальної комісії
Ректор О. А. Семенюк



ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
з української мови і літератури

для осіб, які вступають на I, II курс
денної/заочної форми навчання

**на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, або
ступеня (рівня) бакалавра, або вищого ступеня (рівня) вищої освіти, або
якщо ступінь бакалавра або вищий ступінь здобувається не менше одного
року та виконується в повному обсязі індивідуальний навчальний план
для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр»**

зі спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)

1. Пояснювальна записка

Фахове вступне випробування – форма вступного випробування для вступу на основі здобутого ступеня вищої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста/спеціаліста (або такого, що здобувається), яка передбачає перевірку здатності до опанування освітньої програми певного рівня вищої освіти на основі здобутих раніше компетентностей.

Програма фахового вступного випробування з української мови і літератури складена для абітурієнтів, які вступають на перший та другий курси денної/заочної форми навчання на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, або ступеня (рівня) бакалавра, або вищого ступеня (рівня) вищої освіти, або якщо ступінь бакалавра або вищий ступінь здобувається не менше одного року та виконується в повному обсязі індивідуальний навчальний план для здобуття освітнього ступеня «Бакалавр» зі спеціальності 014.01 *Середня освіта (Українська мова і література)*.

Програма фахового вступного випробування з української мови і літератури призначена для перевірки базових знань, умінь та навичок із української мови і літератури.

Форма проведення фахового вступного випробування з української мови і літератури – **письмове опитування за тестовими завданнями**, укладеними відповідно до поданої нижче програми.

Структура тестових завдань

Кожен варіант містить 100 тестових завдань I рівня: 50 тестових завдань з української мови і 50 тестових завдань з української літератури.

Структура екзаменаційної оцінки

Результати фахового вступного випробування з української мови і літератури оцінюються за **100-бальною шкалою**.

Мінімальна позитивна оцінка фахового вступного випробування з української мови і літератури складає **60 балів**. Особи, які отримали за фахове вступне випробування з української мови і літератури менше ніж 60 балів, позбавляються права участі в конкурсі за спеціальністю 014.01 *Середня освіта (Українська мова і література)*.

Тривалість фахового вступного випробування з української мови і літератури – 2 астрономічні години.

2. Зміст програми фахового вступного випробування

з української мови

Вступ

1. Українська мова – національна мова українського народу, її місце серед інших слов'янських мов, етапи становлення.
2. Поняття літературної мови, її норми.
3. Діалектна основа української літературної мови. Роль південно-східного наріччя у формуванні сучасної української літературної мови.
4. Функціональні стилі української літературної мови, їхня загальна характеристика, основні ознаки.

Фонетика. Графіка. Орфоепія

1. Голосні та приголосні звуки української літературної мови.
2. Класифікація голосних звуків.
3. Класифікація приголосних звуків.
4. Фонетична транскрипція. Основні знаки фонетичної транскрипції.

Чергування голосних та приголосних. Правопис ненаголошених голосних.

1. Чергування голосних:

- 1) чергування [o], [e] з нулем звука;
- 2) чергування [o], [e] з [i];
- 3) чергування [o], [e] після шиплячих та [j].

2. Чергування в системі приголосних:

- 1) чергування [z], [k], [x] із [ж], [ч], [ш];
- 2) чергування [z], [k], [x] із [з], [ц], [с];
- 3) чергування твердих і м'яких передньоязикових відповідників.

3. Зміни приголосних при словотворенні (перед суфіксами *-ськ-*, *-ств-*):

3.1. Зміни приголосних [z], [ж], [з] перед суфіксами *-ськ-*, *-ств-*.

3.2. Зміни приголосних [k], [ч], [ц] перед суфіксами *-ськ-*, *-ств-*.

3.3. Зміни приголосних [x], [ш], [с] перед суфіксами *-ськ-*, *-ств-*. Випадки, коли зміни приголосних при словотворенні (перед суфіксами *-ськ-*, *-ств-*) не відбуваються (винятки).

4. Чергування приголосних перед суфіксами *-ин-*, *-енк-*; при творенні простої форми вищого ступеня порівняння прикметників і прислівників перед суфіксом *-ш-*; сполучення *-ськ-*, *-цьк-*, *-зьк-*, *-шк-*, *-зк-*, *-ст-* перед *-ин(а)*, *-енк(о)*, *-ук*; сполучення *-чн-*, *-шн-*.

Уподібнення і спрощення в групах приголосних.

1. Уподібнення приголосних:

- 1) за глухістю;
- 2) дзвінкістю;
- 3) за місцем і способом творення;
- 4) за м'якістю.

2. Спрощення в групах приголосних.

- 1) спрощення в групах приголосних;
- 2) випадки, коли спрощення в групах приголосних не відбувається (винятки).

Склад як фонетичне явище. Правила переносу слів (орфографічні і технічні).

1. Склад як фонетичне явище. Типи складів.
2. Складоподіл, основні правила складоподілу.
3. Правила переносу слів (орфографічні і технічні).
4. Поняття словесного наголосу.

5. Норми літературного наголошення слів.

Українська графіка та орфоепія. Основні правила евфонії (милозвучності) української мови.

1. Український алфавіт.
2. Буквені та небуквені графічні засоби писемної мови.
3. Звуко-буквені графічні засоби писемної мови.
4. Поняття орфоепії. Норми літературної вимови.
5. Вимова голосних, приголосних та звукосполучень.
6. Особливості вимови слів іншомовного походження.
7. Поняття про милозвучність. Фонетичні засоби евфонії української мови. Основні правила евфонії (милозвучності) української мови. Правила милозвучності української мови.

Орфографія

Правопис ненаголошених голосних у коренях, префіксах та суфіксах самостійних частин мови.

1. Правопис ненаголошених голосних у коренях самостійних частин мови.
2. Правопис ненаголошених голосних у префіксах та суфіксах самостійних частин мови.
3. Правопис і вимова приголосних у кінці префіксів.

Уживання м'якого знака та апострофа.

1. Правила вживання м'якого знака.
2. Випадки, коли м'який знак не пишеться.
3. М'який знак в іншомовних словах.
4. Правила вживання апострофа.
5. Випадки, коли апостроф не ставиться.
6. Апостроф у словах іншомовного походження.

Подвоєння букв на позначення подовжених звуків

1. Подвоєння букв на позначення подовжених звуків (фонетичне подовження).
2. Структурне подвоєння (на стику морфем).

Уживання великої літери.

1. Велика літера на початку речення, при звертаннях, у ремарках, рубриках, після двокрапки, на початку цитати.
2. Велика літера в індивідуальних назвах людей. Перехід власних назв у загальні.
3. Велика літера в назвах державних установ, громадсько-політичних організацій, навчальних закладів.
4. Правопис назв посад, звань, учених ступенів.
5. Назви історичних подій, конгресів, нагород.
6. Уживання великої літери в астрономічних та географічних назвах.
7. Уживання великої літери в аббревіатурах.
8. Уживання великої літери в прикметниках.
9. Уживання великої літери в прикладці.

Правопис складних слів.

1. Загальні правила написання складних слів.

2. Правопис складних іменників, прикметників, числівників та займенників.

3. Правопис складних і складених географічних назв.

4. Правопис складних іменників, прикметників.

5. Правопис абревіатур.

Написання слів іншомовного походження.

1. Подвоєні і неподвоєні приголосні:

1) у загальних назвах;

2) у власних назвах.

2. Написання *е, и, і* в словах іншомовного походження.

3. Написання *у* після шиплячих.

4. Написання м'якого знака (повторити).

5. Написання апострофа (повторити).

6. Відмінювання слів іншомовного походження.

Правопис прізвищ і географічних назв. Передача слов'янських прізвищ і географічних назв українською мовою.

1. Фонетичні правила правопису слов'янських прізвищ та географічних назв.

2. Прізвища та географічні назви слов'янського походження з прикметниковими суфіксами та закінченнями.

3. Уживання апострофа в слов'янських прізвищах та географічних назвах.

4. Написання м'якого знака в слов'янських прізвищах та географічних назвах.

5. Орфографічні (загальні) і технічні правила переносу слів.

Правопис, словозміна, особливості вживання частин мови.

Правопис, словозміна, особливості вживання іменників, прикметників та займенників.

1. Поділ іменників на групи відмінювання.

2. Поділ іменників I відміни на групи.

3. Правопис відмінкових закінчень іменників I відміни (зокрема орудного і кличного відмінків однини, родового відмінка множини).

4. Правопис відмінкових закінчень іменників II відміни (зокрема родового, давального, орудного і місцевого відмінків одн., називного, родового і кличного відмінків мн.; ч. р. на *-р*).

5. Правопис відмінкових закінчень іменників III відміни (зокрема орудного відмінка (пояснити звукові явища перед закінченням), кличного відмінка однини).

6. Особливості відмінювання іменників IV відміни.

7. Особливості відмінювання прикметників (твердої, м'якої групи і на *-лиций* (*довголиций, білолиций* тощо)).

8. Частини мови, що відмінюються як прикметники.

9. Ступені порівняння якісних прикметників, правопис форм вищого і найвищого ступенів порівняння.

10. Написання займенників (зокрема заперечних і неозначених займенників).

Особливості правопису та вживання числівників, прислівників, займенників

1. Розряди числівників за значенням і за будовою.
2. Типи відмінювання числівників.
3. Правопис складних числівників і відчислівникових складних слів.
4. Зв'язок кількісних числівників з іменниками.
5. Сполучення збірних, неозначено-кількісних, дробових числівників з іменниками.
6. Узгодження порядкових числівників з іменниками.
7. Розряди числівників за значенням і за будовою.
8. Ступені порівняння прислівників.
9. Правопис прислівників, утворених від прикметників, дієприкметників.
10. Правопис прислівників, утворених поєднанням прийменника з різними частинами мови.
11. Правопис складних і складених прислівників.
12. Правопис прислівників, утворених за допомогою часток.
Правопис та вживання дієслів та дієслівних форм.
13. Загальна характеристика граматичних ознак та граматичних форм дієслова.
14. Дієвідмінювання. Способи визначення дієвідміни (за основою теперішнього часу і за основою інфінітива).
15. Правопис **не** з дієприкметниками.
16. Написання **н** і **ни** у суфіксах дієприкметників.
17. Творення і правопис дієприслівників.

Особливості правопису та вживання службових частин мови, вигуків та звуконаслідувальних слів.

1. Правопис прийменників.
2. Особливості вживання прийменникових конструкцій.
3. Правопис сполучників.
4. Розряди часток за значенням та роллю в реченні.
5. Правопис часток.
6. **Не** та **ні** з різними частинами мови:
 - 6.1. Написання **не** з іменними частинами мови.
 - 6.2. Правопис **не** з прислівниками.
 - 6.3. Уживання **не** з дієслівними формами.
 - 6.4. Правопис частки **ні**.
7. Написання вигуків.
8. Розділові знаки при вигуках.
9. Перехід інших частин мови у вигуки.
10. Правопис звуконаслідувальних слів.

Пунктуація.

Основні поняття пунктуації. Тире в простому реченні. Основні поняття пунктуації.

1. Порядок слів у реченні (прямий, зворотний).
2. Типи речень
3. Прості та складні речення, двоскладні та односкладні, поширені та непоширені, повні та неповні.
 - 3.1. За метою висловлювання.
 - 3.2. За відношенням до дійсності.
4. Класифікація другорядних членів речення.
 - 4.1. Узгоджені і неузгоджені означення.
 - 4.2. Прикладка – різновид означення.
 - 4.3. Прямий і непрямий додаток, способи вираження.
 - 4.4. Групи обставин за значенням, способи вираження.
5. Принципи української пунктуації (граматичний, смисловий, інтонаційний).
6. Типи розділових знаків (видільні і віддільні). Розділові знаки в кінці речення.
7. Тире між підметом і присудком.
8. Випадки, коли тире між підметом і присудком не ставиться.
9. Інтонація і розділові знаки в реченні (кома, тире).

Розділові знаки в реченнях з однорідними, уточнювальними, вставними і вставленими конструкціями та відокремленими членами речення.

1. Розділові знаки при однорідних членах речення, при узагальнювальних словах. Інтонація в реченнях з однорідними членами речення.
2. Розділові знаки при відокремлених, уточнювальних членах речення.
3. Розділові знаки при словах, граматично не зв'язаних із членами речення.
 - 3.1 Розділові знаки при звертанні.
 - 3.2 Розділові знаки при вставних конструкціях (словах, словосполученнях, реченнях).
 - 3.3 Вставлені синтаксичні конструкції, розділові знаки при них.
 - 3.4 Розділові знаки при стверджувальних, заперечних і питальних словах.
 - 3.5 Виділення в реченні вигуків і звуконаслідувальних слів.
4. Випадки, коли кома ставиться в реченнях з *як, мов, наче, ніби* і випадки, коли кома не ставиться.

Розділові знаки в складносурядних, складнопідрядних і безсполучникових реченнях.

1. Розділові знаки в складносурядних реченнях.
2. Випадки, коли між частинами складносурядного речення не ставиться кома.
3. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
4. Уживання коми й крапки з комою між частинами безсполучникового складного речення.

5. Тире та двокрапка в безсполучникових складних реченнях.
6. Розділові знаки в багатокomпонентних складносурядних та безсполучникових реченнях.
7. Розділові знаки в багатокomпонентних складнопідрядних реченнях:
 - 7.1 З однорідною супідрядністю.
 - 7.2 З неоднорідною супідрядністю.
 - 7.3 Із послідовною підрядністю.
 - 7.4 З різночленною супідрядністю.
8. Багатокomпонентні складні речення змішаного типу.
9. Пряма, непряма мова.
10. Розділові знаки в реченнях з прямою мовою.
11. Діалог, цитата.
12. Абзац.
13. Період.

3. Зміст програми фахового вступного випробування з української літератури

Вступ до літературознавства

Літературознавство як наука. Об'єкт і предмет літературознавства. Основні і допоміжні літературознавчі дисципліни.

Специфіка художньої літератури. Об'єкт і предмет художньої літератури. Специфіка літератури, різні підходи до її тлумачення.

Образність і образ у літературі. Визначення художнього образу. Види образів. Поняття «персонаж», «дійова особа», «герой», «характер», «тип». Засоби розкриття характеру персонажа. Діалектика типового й індивідуального в образі.

Цілісність літературного твору. Зміст і форма твору та закономірності їхньої взаємодії. Поняття про художній світ твору. Літературний твір як система.

Аналіз художнього твору. Його завдання, принципи, види й способи. Поняття про синтез. Інтерпретація художнього твору.

Родо-жанрова форма літературного твору. Основи поділу літератури на роди і жанри. Жанри епосу, лірики, драми.

Викладова форма твору. Зміст поняття «нарація». Історичний та функціональний підходи до класифікації форм викладу.

Композиція літературного твору. Композиція та її елементи. Образ оповідача. Групування персонажів. Основні елементи сюжету. Позасюжетні елементи. Хронотоп.

Художня мова твору. Розмаїття лексики (діалектизми, архаїзми, неологізми тощо). Тропіка (епітет, порівняння, метафора, метонімія тощо). Фігури поетичного синтаксису (інверсія, анафора, епіфора, паралелізм, антитеза тощо).

Основи віршування. Мова віршова і мова прозова. Силабо-тонічна система віршування. Стопа. Двоскладові і трискладові розміри. Способи римування. Строфа та її види.

Історичний характер розвитку літератури. Літературний напрям, течія, стиль. Основні принципи відображення в античній літературі. Класицизм.

Бароко. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Модернізм. Постмодернізм. Роль традицій і новаторства в розвитку літератури.

Фольклор

Теоретичні засади фольклору та фольклористики. Система фольклорних жанрів. Історичний розвиток українського фольклору.

Світоглядні системи українського фольклору. Дохристиянські вірування давніх слов'ян. Християнство і його вплив на розвиток української народної словесності.

Календарно-обрядова творчість. Жанри зимового, весняного, літнього, осіннього циклів календарної обрядовості.

Родинно-обрядова творчість. Весільна обрядовість. Похоронна обрядовість. Обряди, пов'язані з будівництвом дому та новосіллям.

Українська народна драма. Український вертеп.

Народний ліро-епос. Героїчний епос. Билини. Думи. Історичні пісні. Пісні-хроніки. Українські народні балади.

Народна лірика. Родинно-побутові, суспільно-побутові, танкові пісні, романси та пісні літературного походження.

Народна проза. Казкова проза. Чарівні (героїчні) казки. Соціально-побутові казки, анекдоти та небилиці. Притчі.

Історична проза. Легенди. Перекази. Народні оповідання. Бувальщини.

Пареміографія і дитячий фольклор. Прислів'я і приказки, загадки, афористичні вислови тощо. Колискові пісні. Забавлянки.

Давня література

Питання періодизації давньої української літератури.

Писемність і література на Русі до прийняття християнства. «Велесова книга». Значення прийняття християнства для суспільно-політичного і культурного розвитку Київської Русі.

Перекладна література епохи Київської Русі. Біблія як пам'ятка культури й історичний документ. Апокрифи. Перекладна агіографічна література.

Оригінальна література Київської Русі. Жанр літопису. «Повчання» Володимира Мономаха. Ораторська проза. Житійна література.

«Слово о полку Ігоревім». Історія відкриття й видання. Проблема авторства. Історична основа. Ідейно-тематичний зміст. Жанрова особливість. Образна система.

Полемічна література другої половини XVI – першої половини XVII ст. Твори І. Вишенського, написані до Берестейської унії («Писаніє до всіх обще в Лядській землі живущих» та ін.) та після («Писаніє к утекшим от православной віри єпископам»).

Початок книжного віршування (кінець XVI – початок XVII ст.). Панегірики. Історичні вірші. Побутово-моралістичні вірші.

Витоки шкільної драми в українській літературі. Інтермедії до драми Я. Гаватовича. Український вертеп.

Бароко як явище в українській літературі XVII–XVIII століть. Іван

Величковський – представник «курйозного» віршування. Творчість Климентія Зіновієва як джерело народознавства.

Основні риси драматургії другої половини XVII–XVIII ст. Тематичні групи шкільних драм. Драми «Олексій чоловік божий», «Слово про збурення пекла».

Мемуарно-історична проза кінця XVII – початку XVIII ст. Літопис Самовидця. Літопис Григорія Граб'янки. Літопис Самійла Величка. Історія Русів.

Лірика XVIII ст. Основні тематичні групи віршів. Творчість мандрівних дяків.

Життя, філософія та літературна творчість Г. Сковороди. Основні мотиви й образи збірки Г. Сковороди «Сад божественних пісень». Збірка Г. Сковороди «Басні Харківські».

Історія української літератури першої половини XIX століття

Історичні умови розвитку української літератури 20-60-х рр. XIX ст. Особливості класицизму, просвітницького реалізму, сентименталізму та романтизму. Специфіка українського романтизму, тематично-стильові групи творів (течії).

Життєвий і творчий шлях І. Котляревського. «Енеїда» як епічна бурлескно-травестійна поема. Тематика, проблематика, ідейне звучання п'єси «Наталка Полтавка».

Лірика та ліро-епос першої половини XIX століття. Основні мотиви лірики А. Метлинського, М. Костомарова, Є. Гребінки. Балада «Маруся» Л. Боровиковського. Балада П. Гулака-Артемівського «Рибалка». Співомовки С. Руданського.

Байка першої половини XIX століття. Новаторство Є. Гребінки-байкаря. Байкарська діяльність Л. Глібова першого періоду творчості. Байки Л. Боровиковського.

Українська культура та література на Галичині. Діяльність «Руської трійці». Основні мотиви творів М. Шашкевича, І. Вагилевича, Я. Головацького. Поетичний доробок Ю. Федьковича.

Життя і творчість Г. Квітки-Основ'яненка. Повісті «Маруся», «Конотопська відьма»

Багатогранність творчої діяльності Т. Шевченка. Періодизація творчості.

Перше видання «Кобзаря». Тема митця в ранній ліриці Т. Шевченка («Думи мої, думи мої...»). Поєми «Катерина», «Гайдамаки».

Перша і друга поїздки Т. Шевченка в Україну. Зміни у світогляді поета. Політична сатира «Сон» («У всякого своя доля»). Поєми «Кавказ», «Великий льох». Послання «І мертвим, і живим».

Арешт Т. Шевченка. Цикл віршів «В казематі».

Шевченко на засланні: основні віхи життя і творчості. «Думи мої, думи мої», «А нумо знову віршувать», «Лічу в неволі дні і ночі» «І виріс я на чужині».

Основні мотиви лірики останнього періоду творчості (цикл «Доля», «Муза», «Слава»; «Осії. Глава ХІУ», «Ісаія. Глава 35», «Якби з ким сісти хліба з'їсти», «Бували війни й військовій сварі»).

Життєвий і творчий шлях П. Куліша. Роман «Чорна рада».

Життєвий і творчий шлях Марко Вовчок. «Народні оповідання»: тематика, проблематика, жанрово-композиційні особливості. Повість «Інститутка».

Драма життя письменника-різничинця А. Свидницького, його творча діяльність. Повість «Люборацькі».

Проза Ю. Федьковича. Поєднання реалістичних і романтичних прийомів у відображенні дійсності («Люба-згуба», «Сафат Зінич», «Три, як рідні брати»).

4. Критерії оцінювання відповідей вступників

Загальна сума балів за виконання тестових завдань з української мови і української літератури складає **100 балів**:

Українська мова: 50 тестових завдань оцінюється по 1-му балу за кожне, правильно виконане (**50 балів**).

Українська література: 50 тестових завдань оцінюється по 1-му балу за кожне, правильно виконане (**50 балів**).

Якщо абітурієнт набрав менше 60-ти балів, він отримує 0 (нуль) і не може брати участь у конкурсному відборі на заявлену спеціальність. Якщо абітурієнт набрав від 60 до 100 балів – він отримує 1 (один) і продовжує брати участь у конкурсному відборі на спеціальність 014.01 *Середня освіта (Українська мова і література)*.

5. Список рекомендованої літератури з української мови

Основна література

1. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура української мови / Н. Д. Бабич. – Львів, 2003.
2. Бевзенко С. П. Сучасна українська мова. Синтаксис / С. П. Бевзенко, Л. П. Литвин, Г. В. Семеренко. – К., 2005.
3. Бондар О. І. СУМ: Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К., 2006.
4. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. – К., 2004.
5. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис / І. Р. Вихованець. – К., 1993.
6. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови / Г. Волкотруб. – Тернопіль, 2004.

7. Горпинич В. О. Будова слова і словотвір / В. О. Горпинич. – К., 1978.
8. Горпинич В. О. Українська морфологія / В. О. Горпинич. – Дніпропетровськ, 2000.
9. Дудик П. С. Стилїстика української мови / П. С. Дудик. – К., 2005.
10. Дудик П. С. Синтаксис української мови / П. С. Дудик, Л. В. Прокопчук. – К., 2010.
11. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови. Морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк, 1996.
12. Клименко Н. Ф. Морфеміка сучасної української літературної мови / Н. Ф. Клименко. – К., 1998.
13. Крижанівська О. І. Історія української мови. Історична фонетика. Історична граматика / О. І. Крижанівська. – К., 2010.
14. Курс сучасної української літературної мови / за ред. Л. А. Булаховського. – Ч.1. – К., 1961, Ч. 2. – К., 1964.
15. Ожоган В. М. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис / В. М. Ожоган. – К., 2010.
16. Сучасна українська літературна мова / за заг. ред. І. К. Білодіда. – Кн. 5: Стилїстика. – К., 1973.
17. Сучасна українська літературна мова / за ред. А. П. Грищенка. – К., 1993.
18. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. – К., 2000.
19. Сучасна українська літературна мова / за ред. О. Д. Пономарева. – К., 1997.
20. Сучасна українська літературна мова : Лексикологія. Фонетика : [підручник] / А. К. Мойсієнко, О. В. Бас-Кононенко, В. В. Бондаренко та ін. – К., 2010.
21. Сучасна українська літературна мова : Синтаксис / за ред. І. К. Білодіда. – К., 1972.
22. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова : модульний курс / Н. Г. Шкурятяна, С. В. Шевчук. – К., 2007.
23. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови / К. Ф. Шульжук. – К., 2004.

Додаткова література

1. Колодяжний А. С. Прийменник / А. С. Колодяжний. – Х., 1960.
2. Коць Л. М. Дієприслівник у сучасній українській літературній мові / Л. М. Коць. – К., 1964.
3. Матвіяс І. Г. Іменник в українській мові / І. Г. Матвіяс. – К., 1974.
4. Матвіяс І. Г. Синтаксис займенників в українській мові / І. Г. Матвіяс. – К., 1962.
5. Русанівський В. М. Структура українського дієслова / В. М. Русанівський. – К., 1971.
6. Сасинович Є. С. Дієприслівники в сучасній українській мові / Є. С. Сасинович. – К., 1963.
7. Скрипник Л. Г. Фразеологія української мови / Л. Г. Скрипник. – К., 1973.
8. Чередниченко І. Г. Нариси з загальної стилїстики сучасної української мови / І. Г. Чередниченко. – К., 1962.

Список рекомендованої літератури з української літератури

Основна література

1. Давня українська література: Хрестоматія / упорядк., передм. та комент. М. М. Сулими. – К., 1991.
2. Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. – К., 1995.
3. Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі: у двох книгах / за ред. В. Яременка. – К., 2002.
4. Історія української літератури (перша половина XIX століття) / за ред. І. Скрипника. – К., 1980.
5. Історія української літератури XIX століття: у 2 кн. / за ред. М. Г. Жулинського. – К., 2005.
6. Історія української літератури XIX ст.: У 3 кн. / за ред. М. Т. Яценка. – К., 1997.
7. Ключек Г. Д. Енергія художнього слова / Г. Д. Ключек. – Кіровоград, 2007.
8. Ключек Г. Д. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація / Г. Д. Ключек. – К., 1998.
9. Ключек Г. Д. Шевченкове слово: спроба наближення / Г. Д. Ключек. – Кіровоград, 2014.
10. Лановик М. Б., Лановик З. Б. Українська усна народна творчість: Підручник / М. Б. Лановик, З. Б. Лановик. – К., 2001.
11. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка та ін. – К., 1997.
12. Марко В. Стежки до таїни слова: Літературознавчі й методичні студії: Навчальний посібник / В. Марко. – Кіровоград, 2007.
13. Нахлік Є. Українська романтична проза 20-60-х рр. XIX ст. / Є. Нахлік. – К., 1988.
14. Пахаренко В. Нарис української поетики: Навч. посіб. / В. Пахаренко. – К., 1997.
15. Слово багатоцінне. Хрестоматія української літератури, створеної різними мовами в епоху Ренесансу та Бароко XV–XVIII століть: у 4-х кн. / упоряд. В. Шевчук, В. Яременко. – К., 2006.
16. Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму) / Д. Чижевський. – Тернопіль, 1994.
17. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література XVI–XVIII століть: у 2 кн. / В. Шевчук. – К., 2004.

Додаткова література

1. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис: У 2 т. / О. Воропай. – К., 1991.
2. Ковальчук О. Українське народознавство / О. Ковальчук. – К., 1992.
3. Слоновьська О. Конспекти уроків з української літератури: нове прочитання творів. Посібник для 9 кл. / О. Слоновьська. – К., 2000.
4. Скуратівський В. Місяцелік. Український народний календар / В. Скуратівський. – К., 1993.